

ברכה מיוחדת למורנו ראש הכולל שליט"א לרגל שובו לארה"ק משליחות קודש שעשה במסירות נפש לילות כימים, למען סיום הקמת הבית הגדול, משכן התורה לתפילה וחסד, וגמר עבודות ציפוי הבית מבית ומחוץ לשם ולתפארת. יהי רצון שבמהרה יעמוד הבית בשלימותו במלא הדרו, וימלא ה' כל משאלות לבו לטובה, ויזכה לראות נחת יחד עם הרבנית תלית"א מתוך בריות גופא ונהורא מעליא כל הימים.

שנה עשירית

פניני הכותל

גליון 539

כניסת השבת - ירושלים 7:09

עלון לפרשת השבוע

צאת השבת - ירושלים 8:24 ר"ת 9:07

פרשת פנחס - שבת מברכין - ימי בין המצרים (תשפ"ה)

פנחס בא להרבות שלום בעולם

"לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום", (כה, יב). הרמב"ן כאן כתב, שהודיע הקב"ה למשה שישלם שכר טוב לפנחס על קנאותו אשר קנא לאלוקיו, ועל הצדקה שעשה עם ישראל שכיפר עליהם ולא מתו כולם במגפה. וצוהו שיודיע לבני ישראל שהוא כהן לעולם. וזה טעם "לכן אמור", שיגיד את זה לישראל. האור החיים הק' ציין לילקוט (רמז תשע"א), שאמרו, פנחס הוא אליהו, שהוא עתיד לבשר הגאולה לבני ישראל בגלות האחרון, וזכה למעלה זו להשיב לב בנים על אבות, בקנאו את קנאתי. הרי קנאת ה' מרבה שלום בעולם, וכמו שאמרו במשנה (עדיות פ"ח מ"ז), אין אליהו בא אלא להרבות שלום בעולם, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם. וכתב הרמב"ם בפירוש המשנה שם, שבאומרו לעשות שלום בעולם, הכוונה לסילוק השנאות שבין בני אדם. והמהרש"א הוסיף שגם הקפידות שיש לפעמים לאב על בנו שנשא אשה שאינה הוגנת לו, ישיב לב אבות, או הבן שיש לו לב על אביו, הרי אליהו יעשה שלום ביניהם.

אליהו שנמצא בכל ברית שכר הוא או עונש?

"תחת אשר קנא לאלוקיו ויכפר על בני ישראל", (כה, יג). אמרו חז"ל "פנחס זה אליהו", וכן מצינו בפרקי דר"א "נגלה לו הקב"ה אמר לו, מה לך פה אליהו? קנא קנאתי, אמר לו, לעולם אתה מקנא, קנאת בשטים על גילוי עריות, שנאמר "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן", וכאן קנאת, חייך שאין עושין ברית מילה עד שאתה רואה בעיניך. מכאן התקינו חכמים לעשות כסא אחד מכובד למלאך הברית, שנקרא "אליהו ז"ל מלאך הברית". היו שדרשו זאת כשכר לפנחס, שזכה להיות נוכח במעמד הברית בתורת שכר על קנאותו. אולם בפרישה (יורה דעה סימן רסה אות כה) כתב (מובא ב"כמוצא שלל רב") שיש דורשים לגנאי, כאילו אמר לו ה' יתברך "אתה מוציא לעז על בני שאינן מקיימין הברית, בעיניך תראה שמקיימין אותה. אבל ה' פרישה" מעיר שקשה לומר שאלוהו הוציא דיבה, וגם שאם כן מי יכריח את אליהו לבוא ולראות בקיום הברית? החיד"א בספר "מראית העין" מביא בשם מהר"י צמח שהעונש הוא משום שבזמן שאלוהו שולח ניצוץ שלו בכל ברית מילה שיש בישראל, אינו יכול להיות במתיבתא דרקיעא, ומאבד באותו זמן את החידושים הנאמרים במתיבתא דרקיעא.

קורח ועדתו עתידים לעלות מהשואל

"ותפתח הארץ את פיה", (כו, י). אור החיים הקדוש תמה, אחר שהדברים כבר כתובין בפרשת קורח מדוע חזר עליהם כאן? אלא רצה לומר שהסיבה לבליעת קורח ואכילת האש מאתיים וחמישים איש, הם דתן ואבירם שהם היו הסיבה למאורע מתחילה ועד סוף. היא למדת שהגם שנקהלו היהודים על משה ועל אהרן, היו חוזרים בהם, אם לא היו שני הרשעים. וזה לך האות, כי האיש משה לא היה משתדל לרצות אלא להם, דכתיב (לעיל טז, יב) "וישלח משה לקרא לדתן וגו', וכתוב (שם, כה) "וילך משה אל דתן וגו', שהרגיש שבהם הדבר תלוי. מעתה נפשות כל המתים תלויים בשני הרשעים ההם, ויש בזה לימוד זכות על קורח ועל המאתיים וחמישים איש.

ולפי זה דאמרו בסנהדרין (קח). "עדת קרח אין להם חלק לעולם הבא", כוונתם לדתן ואבירם, לפי שהם גרמו לכל העדה הזו, והם אלו שהחטאו את הרבים. ועל קרח ושאר העדה עליהם אומר הכתוב (ש"א ב, ו) "מוריד שאל ויעל", שעתידיים לעלות ויש להם חלק לעולם הבא.

מדוע קורין "יששכר" בשי"ן אחת?

"לישוב משפחת הישבי", (כו, כד). החזקוני כתב כי "יוב" הוא שמו, ונקרא "ישוב" לפי שנתוספה לו שי"ן אחת משני שיני"ן שבשם אביו [יששכר], ולכן אינה נקראת [שי"ן אחת] בשם אביו [וקוראין ישכר], עד כאן לשונו. ולא פירש הטעם למה נתוספה לו שי"ן אחת משני שיני"ן שבשם אביו. אך מצאתי כתוב שאביו יששכר קרא בתחילה את שמו "יוב", ואחר כך היה מתרעם על אביו על שקרא שמו בשם עבודה זרה, כי "יוב" היה שם עבודה זרה בימיהם. והשיב לו אביו - יששכר, הנה שי"ן היתירה בשמי אוסיף על שמך, וקרא שמו "ישוב".

שם אשת לוי - "אותה"

"ושם אשת עמרם יוכבד בת לוי אשר ילדה אותה ללוי במצרים", (כו, נט). בצעירותו שמע רבי זלמעלע מוילנא מחכם אחד ביאור על פסוק זה שבו לא נזכר מי ילדה את יוכבד. הביא אותו חכם ממדרש (המובא בדעת זקנים מבלי התוספות כאן) שבו נאמר ששם אשת לוי היתה "אותה" זהו שאמר הכתוב "ושם אשת עמרם יוכבד בת לוי אשר ילדה אותה", היינו, אשת לוי אשר זה שמה "ללוי במצרים".

קצת הלכות בין המצרים

הימים שבין י"ז בתמוז לט' באב נקראים "בין המצרים", שמי"ז בתמוז התחיל החורבן, ובט' באב חרב הבית בראשונה ובשניה, וגם בימים אלו גזרו גזירות קשות על ישראל. ולכן יש לנהוג מקצת דיני אבילות בימים שביניהם לזכר החורבן. אין נושאים נשים (מלבד להחזיר גרושתו). אסור לעשות ריקודין ומחולות, אין לנגן או לשמוע כלי שיר (ואפי' בסעודת מצוה) ואפי' מטייף וכדומה, ולשורר בפה שירי התלהבות לעבודת הבורא יתברך, אין קפידא.

אסור להסתפר, וכן אסור לספר ילדים קטנים (צפרניים מותר עד שבוע שחל בו).

יש להיזהר מלברך שהחיינו על פרי חדש או בגד חדש או כלי חדש, לפי שהם ימי פורענות ואין לומר בהם "והגיענו לזמן הזה". (ברכת "הטוב והמטיב" מברכים), בשבת ור"ח אין להחמיר בפרי חדש. ויש נוהגים להימנע אף בשבתות עפ"י הסוד.

כלים שאינם חשובים שאין מברכים עליהם שהחיינו כמו חלוק, נעליים, גרביים וכיו"ב, מותר לקנותם עד ר"ח אב. וכן כלים שמברך עליהם "הטוב והמטיב" כגון מכונת כביסה או מזגן רשאי לקנותם כנ"ל.

צריך להיזהר שלא להכות התלמידים או הילדים דשולט אז קטב מררי, וכמו שמובא מעשה נורא בר' אבהו שראה לאחד שרצה להכות לחבירו במקל ורדף אחריו ר' אבהו למונעו, ושאלו הרי איני מכהו אלא מכה קלה, והשיבו שמאחוריו עומד שד ובידו אגרוף של ברזל ואם יכנו במקל אדי יכנו גם השד מכת מוות.

וכן יש להימנע ללכת למקום סכנה או להתרחץ בנהרות דהעת מסוגל לרעה. וכן מובא בארחות רבינו (ח"ב) בשם מרן הקה"י זצ"ל, וכן פסק מרן הגריש"א זצ"ל, וכן הוא ב"הלכות חג בחג".

ליל י"ז בתמוז: כבר מהלילה מתחילים הלכות ימי בין המצרים, ואע"פ שהצום מתחיל רק מעלות השחר.

כיצד מתפללין?

סיפר הגה"צ רבי חיים חייקין זצ"ל (מובא ב"איש לרעהו"), פעם בא אחד לפניו ה"חפץ חיים" וביקש מהח"ח שיתפלל בעדו שיושע. שאל אותו הח"ח "האם אתה התפללת כבר בעצמך להשי"ת שיושיע אותך?" והשיב שהתפלל כבר ועדיין לא נענה. אמר לו הח"ח: "לך והבא את ספר התהלים שלך ואראה האם התפללת כהוגן". הלך והביא את ספר התהלים שלו. פתח אותו הח"ח והביט על דפי התהלים, אחת הנה ואחת הנה, והביע את תמיהתו: "הרי דפי התהלים שלך הם נאים וחלקים בלי סימנים של דמעות, האם לזו תקרא תפילה כהוגן?! המתן ואראה לך את ספר התהלים של אמי ע"ה, אשר בו התפללה ושפכה הרבה דמעות שנשרו והרטיבו את ספר התהלים שלה, כך צריך להתפלל".

על אלה אני בוכיה

"אם לא היה אלא עוון זה בידינו שאין מתאבלים על ירושלים כראוי, די בו כדי להאריך גלותנו והיא בעיני הסיבה הקרובה, היותר גלויה, עצומה וחזקה, לכל השמדות המופלאות הגדולות, הנוראות, מבהילות הרעיונים, אשר מצאנו בגלות. בכל מקומות פזורנו על צוארנו נרדפנו, לא הונח לנו להרגיע בגויים עם שפלותנו, עניינו ומרדנו, לפי שיצא האבל הזה מליבנו. שכחנו את ירושלים ולא עלתה על לבבנו על כמת מלב נשכחנו, מדור לדור נוסף יגון על יגוננו ומכאובנו. וכל אוהב אמת יודה לדברינו.

מי ומי המתאכל ונאנח על חורבן הבית ושממות ארצנו כראוי ממעמקי הלב? כמה דמעות נשפכות על זאת? אין זוכר ואין פוקד ואין דובר דבר ממנה, אפילו במחשבה לא בא זכרונה, כאילו מקרה הוא היה לנו". דברים נוקבים אלו כתב רבינו היעב"ץ (בסידורו "בית יעקב"), והינם מכים על קדקדנו. את היעדר המקדש וקדשיו, את כאב החורבן והצער על "שכינתא בגלותא", אמור להרגיש כל יהודי מאז חורבן הבית ועד ימינו, ובפרט לחוש זאת בימים אלה, של "בין המצרים".

ויהי רצון שצום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיו לששון ולשמחה ולמועדים טובים.

מולד חודש מנחם אב יהיה ביום ששי (פ' מטות-מסעי) בשעה 10, 43 דקות ו-5 חלקים.

ראש חודש מנחם אב יהיה ביום שבת קדש

הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה.

ויהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו

תחילה וראש לפדיון נפשנו

ונזכה לראות במהרה דידן בנחמת ציון וירושלים כב"א לא אומרים "אב הרחמים" (ויש אומרים)

לרפואת מרים רבקה בת יעל
לרפואת מצדה בת רחל
לרפואת גיטל יהודית בת אביבה ציפורה
לרפואת רחל שרה בת פייגא ציפורה
לרפואת יפה בת אסתר
לרפואת ברינדל שרה בת ריצל צביה
לרפואת מרגלית חנה בת אסתר שרה

לרפואת ר' יחיאל מיכל בן מרים גיטל
לרפואת חיים בן פריידא בינה
לרפואת יחונתן אלכסנדר בן רוחמה מלכה
לרפואת אליהו דוד בן דבורה
לרפואת שרגא בן חנה
לרפואת יהודה בן מעיין פרחא
לרפואת אליהו אלפי בן גיגי

לע"נ הרב שמעון בן ר' אשר אנשיל זצ"ל
לע"נ הרב חיים לייב בן הרב משה מאיר זצ"ל
לע"נ ר' אריאל בן אודט יהודית זצ"ל
לע"נ ר' מלכה בת ר' יעקב ע"ה
לע"נ רחל שרה בת ר' אהרן ע"ה
לע"נ רייזל בת ר' זאב דב ע"ה
לע"נ חנה בת עישה ע"ה
לע"נ מרים בת כוכבה ע"ה
לע"נ רחל בת זוהרה ע"ה
לע"נ רחל בת יונה ע"ה
לע"נ פרלה בת מלכה ע"ה

להצלחת שמואל משה בן יוכבד הי"ו
מהתורמים והנדיבים לתורה ולומדיה.
יהי רצון שיזכה להינצל מכל המקטרגים
ומרעין בישין בבריאות איתנה כפלים
לתושיה, וכל אשר יעשה יצליח א"ה.
כל הרואה מודעה זו מתבקש לומר פרק
תהלים להצלחתו.

לעילוי נשמת

רחמים בן גולשן ז"ל
נלב"ע כי תמוז תש"פ
ומרת שמחה בת ביבי ע"ה
נלב"ע ח' תמוז תש"פ
הנאהבים והנעמים
בחייהם ובמותם לא נפרדו
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

איש תורה ודרך צדקה וחסד
ר' פרוספר אלול
בן זוהרה וחנניה אלול ז"ל
נלב"ע י' בתמוז תש"פ
ת.נ.צ.ב.ה.

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה
הנחיות הארות והערות בטלפון 0527614526
דפוס השושנים 02-5327402